

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobce: **Š. K.**
zastoupen opatrovníci M. K., bytem tamtéž
právně zastoupen Mgr. Zuzanou Zádrapovou, advokátkou sídlem 702
00 Ostrava, Nádražní 879/27

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR**
sídlím 128 01 Praha 2, Na Poříčním právu 376/1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 10. 2023 č. j. MPSV-2023/222839-923, ve věci příspěvku na péči

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 10. 2023 č. j. MPSV-2023/222839-923 **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na nákladech řízení částku 2 600 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupkyně.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky v Ostravě ze dne 18. 8. 2020 č. j. 395869/2020/OOI, kterým byl zamítnut návrh žalobce na změnu výše příspěvku na péči od ledna 2020 a bylo rozhodnuto poskytovat mu dávku ve výši 4 400 Kč měsíčně.
2. Žalobce namítal, že nezvládá kromě šesti žalovaným uznaných základních životních potřeb (orientace, komunikace, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost, oblékání a obouvání) též základní životní potřeby tělesná hygiena a stravování, vzhledem k čemuž je nutno jej považovat za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby nejméně ve stupni III ve smyslu § 8 odst. 2 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb., zákon o sociálních službách. Tvrzení žalovaného v tom smyslu, že žalobce tyto základní životní potřeby zvládá, je nepravdivé, a vyplývá z nesprávného posouzení zdravotního stavu. Všechny tři rozsudky Krajského soudu v Ostravě žalované vytykají, že závěry posudku PK MPSV ve vztahu k otázkám, zda žalobce zvládá žalobou namítané základní životní potřeby, nejsou úplné a přesvědčivé. Tento nedostatek však žalovaný dosud nenapravit, když opakovaně vydává rozhodnutí s totožnými závěry, které jsou sice doplněny o odůvodnění s narůstajícím obsahem, tento však nic nového nepřináší a nelze z něj vyvozovat snahu žalovaného o úplné posouzení. Žalovaný se stále nevypořádal se závěry zdravotnické dokumentace, která je podkladem pro posudky PK MPSV, a uspokojivě nevysvětlil, z jakého důvodu se od nich odchyluje. Žalovaný v napadaném rozhodnutí uvádí, že žalobce je schopen činnosti, které jsou obsahem základních životních potřeb stravování a tělesná hygiena zvládnout. Toto tvrzení není pravdivé a neodpovídá realitě a lékařským zprávám o zdravotním stavu žalobce, ani dalšímu obsahu spisu žalovaného. Pokud žalovaný uvádí, že pro nezvládání těchto základních potřeb není u žalobce dán medicínský důvod, pak postupuje zcela nepřiměřeně formalisticky. Skutečnost, že děti ve věku 8-9 let tyto činnosti běžně zvládají nemůže bez dalšího zakládat jednoznačný závěr o tom, že je musí zvládat i žalobce.
3. K základní životní potřebě tělesná hygiena žalobce uvedl, že dle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. *Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna*

1. *použít hygienické zařízení,*
2. *dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla,*
3. *provádět celkovou hygienu,*
4. *česat se, provádět ústní hygienu, holit se.*

Žalobce je schopen sám provést hygienu pouze nedostatečně, je třeba jej domýt, a tuto schopnost není schopen nacvičit ani při dlouhodobé snaze. Není tedy schopen dodržovat tělesnou hygienu ani provádět celkovou hygienu. Žalobce není schopen si sám umýt vlasy, ostříhat nehty, oholit se. Nezvládnutí této životní potřeby v rozporu s odůvodněním žalované nezakládá pouze anatomická či funkční ztráta horních končetin, nevidomost, či podobně. Nezvládnutí této životní potřeby je v souladu s diagnózou žalobce. Pokud žalovaný uvádí, že *není důvod, proč by žalobce nezvládl celkovou hygienu, včetně mytí hlavy, holení, v přijatelném standardu a zkontroloval umytí genitálií,* pak se nevypořádal se skutečností, že žalobce tyto činnosti objektivně nezvládá a není schopen je nacvičit. Pokud žalovaný dále uvádí, že *stříhání nehtů není každodenní činností, může použít facilitatory, krátký sestrh vlasů,* pak tyto skutečnosti ničeho nemění na závěru o tom, že **žalobce základní životní potřebu tělesná hygiena včetně těchto úkonů nezvládá.**

4. K základní životní potřebě d) stravování žalobce uvedl, že dle přílohy č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb. *Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna*

1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny,
2. nalít nápoj,
3. rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji,
4. najíst se a napít,
5. dodržovat stanovený dietní režim,
6. konzumovat stravu v obvyklém denním režimu,
7. přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.

Žalobce je sice schopen samostatně se najíst a napít, nicméně až poté, co je mu nápoj a strava naservírována a připravena. Žalobce není schopen dodržovat dietní režim, není schopen vybrat si nápoj a potraviny ke konzumaci a přiměřeně, pravidelně a dostatečně se sám stravovat. Tyto schopnosti není schopen nacvičit ani při dlouhodobé snaze a nelze mu v těchto činnostech dopomoci jinak než asistencí jiné osoby. Nezvládnutí této životní potřeby v rozporu s odůvodněním žalovaného nezakládá pouze anatomická či funkční ztráta horních končetin, závažný defekt kognice, nevidomost, či podobně. Nezvládnutí této životní potřeby je v souladu s diagnózou žalobce.

Pokud žalovaný uvádí, že *není důvod, proč by nebyl schopen nacvičit rozpoznání, provedení a zkontrolování potřeby stravování – vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, najíst se a napít, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přenést nápoj a stravu na místo konzumace, což 8leté až 9leté děti zvládají*, pak zcela ignoruje skutečnost, že žalobce tyto úkony dlouhodobě nezvládá. Pokud žalovaný uvádí, že *není stanovena nutnost dodržovat dietní režim*, pak dietním režimem je nutno rozumět i běžnou přiměřenou a zdravou stravu, kterou není žalobce schopen bez dopomoci dodržovat a přiměřeně a vhodně se stravovat.

Tyto činnosti tedy žalobce objektivně nezvládá, a to ani při maximálním možném přizpůsobení prostředí, v němž se pohybuje. Tato skutečnost vyplývá též z diagnózy žalobce, kterou je dlouhodobě středně těžká mentální retardace, ADHD a autismus, přičemž žalovaný se stále uspokojivě nevypořádal s tím, nakolik tato diagnóza ovlivňuje schopnost žalobce zvládat jednotlivé aktivity v rámci základních životních potřeb.

5. Žalobce namítal, že z výše uvedených skutečností vyplývá, že posudková komise opakovaně nesprávně posoudila jeho zdravotní stav a na základě tohoto nesprávného posouzení žalovaný opakovaně nesprávně rozhodl, že žalobce zvládá základní životní potřeby tělesná hygiena a stravování. Postup žalovaného, který přes to, že již tři jeho rozhodnutí byly zdejší soudem zrušeny, stále vydává rozhodnutí se stejným závěrem, budí dojem, že žalovaná účelově uznává pouze takový počet nezvládaných zdravotních potřeb, aby nebylo možné žalobce označit za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III, ačkoliv o tom veškeré objektivní okolnosti svědčí.
6. Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby. Žalovaný zopakoval své závěry vyjádřené v napadeném rozhodnutí a zdůraznil, že pozval žalobce i s jeho opatrovníci k jednání posudkové komise, „aby se PK MPSV vypořádala s námitkami krajského soudu, který opakovaně ve svých rozsudcích tvrdí, že posudková komise nevysvětlila, proč jsou její závěry v příkrém rozporu s tím, co bylo zjištěno při sociálním šetření, a co ostatně vyplývá i ze zprávy psychologky a neuroložky, a v jakých dokumentech mají její závěry, které by

musela ovšem současně řádně vysvětlit, oporu“. PK MPSV chtěla v přítomnosti odborného lékaře, psychiatra, se žalobcem probrat jednotlivé sporné základní životní potřeby, aby mohla zdůvodnit, proč je v rozporu s psychologkou a neuroložkou a sociálním šetřením. Ačkoliv byla opatrovnice v pozvánce upozorněna na nutnost přítomnosti žalobce při jednání PK MPSV, dostavila se bez něho se zdůvodněním, že má žalobce v době jednání PK MPSV zajímavou činnost ve škole – práce se sekačkou, o kterou by přišel. Opatrovnice tedy neposkytla potřebnou součinnost, tj. nepřivedla žalobce k jednání PK MPSV, nebylo možné provést posouzení jeho zdravotního stavu, a tím vyhovět rozsudku krajského soudu, což nyní nelze klást žalované k žítí. PK MPSV nezbylo, než posoudit zdravotní stav a závislost žalobce podle zdravotnické a spisové dokumentace. Vypořádala se s rozpory ve zprávách, se sociálním šetřením i námitkami v odvolání. PK MPSV pro zajištění větší objektivity a přesvědčivosti posudku i pro neodborné pracovníky konstatovala, že mentální retardace se blíží, respektive je na horní hranici středně těžké mentální retardace (IQ = 49, respektive 47), což odpovídá mentálnímu věku 8-9 let. Tedy i pro laickou veřejnost je představitelné, co osoba v tomto věku umí. K základní životní potřebě d) stravování žalovaný uvedl, že Žalobce má dle PK MPSV zachované dostatečné psychické i fyzické kompetence a není důvod, proč by nebyl schopen nacvičit rozpoznání, provedení a zkontrolování potřeby stravování – vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, najíst se a napít, konzumovat stravu v obvyklém denní režimu, přenést nápoj a stravu na místo konzumace, což 8leté až 9leté děti zvládají. Není stanovena nutnost dodržovat dietní režim. PK MPSV uvedla, že není medicínský důvod pro nezvládání základních životních potřeb stravování, tělesné hygieny a výkonu fyziologické potřeby, když jsou kognitivní schopnosti žalobce dostatečné, středně těžká mentální retardace je hraniční i vzhledem ke skutečnosti, že v dětství byla mentální retardace hodnocena v pásmu lehké mentální retardace. Žalobce vidí, slyší, telefonuje, oběhově je kompenzovaný. Nejsou u něj zjištěny parézy končetin, hybnost kloubů dolních končetin je rozsahově v normě, polohy zvládá, je schopen chůze bez pomůcek. Uvedené aktivity je schopen nacvičit, včetně pravidelné tělesné hygieny, což děti ve věku 8 až 9 let zvládají, stravu nekrájí, protože nemá rád zvuk vznikající při krájení na talíři. Může použít facilitátory – otvírač PET lahví, stravu krájet na prkýnku, používat elektrický holicí strojek, nosit krátký sestřih vlasů, kartáč k mytí zad. Napít se a konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přenést nápoj a stravu na místo konzumace taktéž děti ve věku 8 až 9 let zvládají. Není stanovena nutnost dodržování dietního režimu. Dle PK MPSV není medicínský důvod pro nezvládání základní životní potřeby stravování - přípravy stravy, vybrání ke konzumaci hotového nápoje a potraviny, ohřátí stravy, naporcování, nalití nápoje, naservírování, dodržování pravidelnosti stravy, posouzení vhodného výběru stravy, dodržování pravidelnosti stravy, dodržování pitného režimu, posouzení vhodného výběru stravy, uvaření čaje, udělání vody se šťávou. Co se týče základní životní potřeby f) tělesná hygiena žalovaný odkázal na závěry PK MPSV, která uvedla, že umytí vlasů, oholení se, čištění zubů, stříhání nehtů v přijatelném standardu, když jsou kognitivní schopnosti dostatečné a tyto potřeby děti ve věku 8 až 9 let zvládají, žalobce vidí, slyší, telefonuje, oběhově je kompenzovaný, nejsou u něj zjištěny parézy končetin, hybnost kloubů dolních končetin je rozsahově v normě, polohy zvládá, je schopen chůze bez pomůcek. Ohřívání nápoje patří do základní životní potřeby péče o domácnost, již PK MPSV uznala jako žalobcem nezvládanou. Stříhání nehtů není každodenní činností, je možné použít facilitátory, nosit krátký sestřih vlasů, používat elektrický holicí strojek.

7. Krajský soud v souladu s ust. § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s. ř. s.) přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení, které předcházelo jeho vydání dle skutkového a právního stavu k datu vydání napadeného rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
8. Ze správních spisů zjistil krajský soud následující skutečnosti. Rozhodnutím úřadu práce ČR ze dne 18. 8. 2020 č. j. 395869/2020/OOI byl zamítnut návrh žalobce na změnu výše příspěvku na péči od ledna 2020 a bylo rozhodnuto poskytovat dávku ve výši 4 400 Kč měsíčně s odůvodněním, že dle posouzení zdravotního stavu lékařem OSSZ Ostrava je považován za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. (středně těžká závislost) s tím, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopen zvládat 5 základních životních potřeb: orientace, komunikace, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost. Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce odvolání. Odvolací správní orgán si vyžádal posouzení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí, která dne 1. 12. 2020 vypracovala posudek. Posudková komise uzavřela, že u žalobce nedošlo k objektivnímu zhoršení zdravotního stavu a nadále se u něj jedná o II. stupeň závislosti podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., ve znění zákona č. 366/2011 Sb. (středně těžká závislost). Žalobce není schopen zvládat 5 základních životních potřeb pod písm. b), c), h), i), j). Posudková komise se shodla s posudkovým závěrem lékaře OSSZ ze dne 26. 3. 2020. Žalovaný poté odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil rozhodnutím ze dne 14. 12. 2020 č. j. MPSV-2020/241392-923. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, který rozsudkem ze dne 30. 9. 2021 č. j. 19 Ad 3/2021-53 rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení žalovaný rozhodnutím ze dne 17. 2. 2022 č. j. MPSV-2022/22681-923 opětovně zamítl odvolání žalobce proti uvedenému rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky v Ostravě ze dne 18. 8. 2022, přičemž vycházel z posudku PK MPSV ČR v Ostravě ze dne 21. 1. 2022, v němž posudková komise dospěla k závěru, že žalobce není schopen zvládat celkem 5 základních životních potřeb, a to b) orientace, c) komunikace, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity a j) péče o domácnost a považuje se podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., ve znění zákona č. 366/2011 Sb., za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. (středně těžká závislost). I proti uvedenému rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 2. 2022 č. j. MPSV-2022/22681-923 podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, který rozsudkem ze dne 31. 8. 2022 č. j. 19 Ad 13/2022-50 rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení došlo k opětovnému posouzení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Posudková komise v posudku ze dne 4. 11. 2022 a v doplňujícím posudku ze dne 26. 1. 2023 ve shodě se svými předchozími posudky zopakovala, že žalobce nezvládá základní životní potřeby b) orientace, c) komunikace, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost a nově pak dospěla k závěru, že nezvládá ani základní životní potřebu e) oblékání a obouvání. Žalovaný poté odvolání žalobce opětovně zamítl, a to rozhodnutím ze dne 8. 2. 2023 č. j. MPSV-2023/32170-923. I proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, který rozsudkem ze dne 31. 5. 2023 č. j. 19 Ad 10/2023-60 uvedené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud dospěl k závěru, že posudek PK MPSV včetně jeho doplnění nelze považovat za úplný a přesvědčivý a je v konečném důsledku nepřezkoumatelný. Posudkové komisi vytkl, že se ve vztahu k namítaným základním životním potřebám d) stravování a f) tělesná

hygiena náležitým způsobem nevypořádala se všemi rozhodnými skutečnostmi, které jsou uvedeny v podkladové dokumentaci a které žalobce opakovaně v řízení o příspěvku na péči namítal. Posudková komise nezdůvodnila, která zjištění ze sociálního šetření neodpovídají lékařským nálezům a závěru z psychologického vyšetření žalobce a z jakých konkrétních důvodů, a nelze přehlédnout, že některé činnosti, na nichž matka žalobce, současně jako opatrovnice, ilustruje neschopnost žalobce samostatně zvládat realizaci namítaných životních potřeb uvedených v § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách, korespondují s výčtem aktivit podle přílohy č. 1 prováděcí vyhlášky č. 505/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

9. Přestože krajský soud rovněž zdůraznil, že v soudní judikatuře se opakovaně zdůrazňuje, že posudkové orgány, správní orgány, musejí mít na zřeteli, že s ohledem na sociálně citlivou situaci osob závislých na pomoci jiné fyzické osoby a důležitost příspěvku jim poskytovaného, je zapotřebí postupovat při posuzování stupně závislosti osoby důkladně, a toto je neustále posudkovými orgány v dané věci ignorováno a žalovaným protiprávně tolerováno, ani posudek, který byl podkladem nyní přezkoumávaného rozhodnutí žalovaného nesplňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti.
10. V rámci odvolacího řízení byl vypracován posudek PK MPSV ČR v Ostravě dne 27. 9. 2023. V protokolu o jednání posudkové komise se konstatuje, že opatrovnice žalobce sdělila, že žalobce měl na daný den domluvenou exkurzi ve škole, tak k jednání nepřijel. V posudku posudková komise uvedla, že chtěla v přítomnosti odborného psychiatra s žalobcem probrat jednotlivé sporné základní životní potřeby, aby mohla zdůvodnit, proč je v rozporu s psychologem, neurologem a sociálním šetřením. Ačkoliv byla matka v pozvánce upozorněna na nutnost přítomnosti jejího syna při jednání posudkové komise, dostavila se bez něho, se zdůvodněním, že syn má v době jednání posudkové komise zajímavou činnost ve škole – práci se sekačkou. O tuto činnost by přišel. Posudková komise uvedla, že jí nezbylo, než posoudit zdravotní stav a závislost žalobce podle zdravotní a spisové dokumentace, jak ji specifikovala v posudku. Posudková komise k namítané základní životní potřebě d) stravování učinila závěr, že není medicínský důvod pro nezvládání této základní životní potřeby. Dále v rámci posudkového zhodnocení k této základní životní potřebě doslova uvedla: stravování – příprava stravy, vybrání ke konzumaci hotového nápoje a potraviny, ohřátí stravy, naporcování, nalití nápoje, naservírování, dodržování pravidelnosti stravy, posouzení vhodného výběru stravy, dodržování pravidelnosti stravy, dodržování pitného režimu, posouzení vhodného výběru stravy, uvaření čaje, udělání vody se šťávou, konec citace z posudku posudkové komise. Na str. 5 posudku posudková komise k základní životní potřebě d) stravování posudková komise uvedla: Dle odborných nálezů psychologa, soudně znaleckého posudku i dle sociálního šetření – vzhledem k faktu, že mentální retardace se blíží, resp. je na horní hranici STMR (IQ = 49, resp. 47), tj. odpovídá mentálnímu věku 8 – 9 let, má zachované dostatečně psychické i fyzické kompetence a není důvod, proč by nebyl schopen nacvičit rozpoznání, provedení a zkontrolování potřeby stravování – vybrat ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, najíst se a napít, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přenést nápoj a stravu na místo konzumace, což 8 – 9 leté děti zvládají. Není stanovena nutnost dodržovat stanovený dietní režim, konec citace. Na str. 6 posudková komise k základní životní potřebě stravování s odkazem na sociální šetření ze dne 1. 7. 2021 uvedla: stravování – posuzovaný je schopen se najíst i napít samostatně. Podá si základní potraviny z lednice. Jídlo si nepřihřívá, není schopen používat mikrovlnnou troubu ani

sporák. Nepodílí se na přípravě teplého pokrmu, nevaří si teplý nápoj. Přihřání jídla v mikrovlnné troubě nebo ve sporáku spadá do základní životní potřeby péče o domácnost, jejíž nezvládání posudková komise uznala (str. 7 posudku), konec citace.

11. K základní životní potřebě f) tělesná hygiena posudková komise v pasáži posudkové zhodnocení doslova uvedla: tělesná hygiena – umytí vlasů, oholení se, čištění zubů, stříhání nehtů v přijatelném standardu (když jsou kognitivní schopnosti dostatečné a tyto potřeby 8 – 9 leté děti je zvládají, vidí, slyší, telefonuje, oběhově je kompenzovaný, nejsou parézy končetin, hybnost kloubů dolních končetin je rozsahově v normě, polohy zvládá, je schopen chůze bez pomůcek, stříhání nehtů není každodenní potřeba, může použít facilitátory, nosit krátký sestřih vlasů, používat elektrický holicí strojek), konec citace. Není medicínský důvod pro nezvládání této základní životní potřeby. V pasáži na str. 5 posudku ve vazbě na odborné nálezy psychologa soudně znaleckého posudku a sociálního šetření posudková komise učinila závěr, že není důvod, proč by žalobce nezvládl celkovou hygienu, včetně mytí hlavy, holení, v přijatelném standardu a zkontroloval umytí genitálií, což 8 – 9 leté děti zvládají. Stříhání nehtů není každodenní potřeba, může použít facilitátory, krátký sestřih vlasů, konec citace. Ke zjištěním ze sociálního šetření ze dne 1. 7. 2021 k základní životní potřebě f) tělesná hygiena posudková komise uvedla následující: Není medicínský důvod pro nezvládání základní životní potřeby tělesná hygiena – dočišťování chrupu, připomínání a dohled na řádné umytí, používání hygienických prostředků (když jsou kognitivní schopnosti dostatečné, vidí, slyší, telefonuje, oběhově je kompenzovaný, nejsou parézy končetin, hybnost kloubů dolních končetin je rozsahově v normě, polohy zvládá, je schopen chůze bez pomůcek, vzhledem k tomu, že 8 – 9 leté děti tyto aktivity zvládají, je schopen uvedené aktivity nacvičit, může použít facilitátory – elektrický holicí strojek, nosit krátký sestřih hlavy (poznámka soudu - doslovná citace), konec citace. Posudková komise setrvala na svém závěru o tom, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se žalobce považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), přičemž nezvládá 6 základních životních potřeb, b) orientace, c) komunikace, e) oblékání a obouvání, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost. Tento stav byl i k datu 29. 1. 2020.
12. Součástí správního spisu je i záznam ze sociálního šetření ze dne 14. 12. 2021, které si žalovaný vyžádal v průběhu předchozího odvolacího řízení. Sociálnímu šetření byla přítomna matka žalobce, jeho opatrovnice, paní M. K., která objasnila sociální a zdravotní situaci žalobce. Žalobce má diagnostikovanou středně těžkou mentální retardaci, ADHD, autismus. Je léčen a sledován psychiatrem, psychologem, neurologem. Všude jej doprovází matka, neboť on nic nevykomunikuje. Ze sociálního šetření plyne, že žalobce má problémy s jemnou motorikou, stravu si žádnou sám nenachystá, vše chystá matka. Nemá pocit hladu a žízně, je nutné ho hlídat, aby jedl a pil. Pokud matka jídlo nenachystá, tak se nenají. Nerozlišuje zdravé a nezdravé jídlo, jedl by jen chipsy a pil energetické nápoje. Matka musí hlídat pravidelnost, kvalitu stravy a hlavně pitný režim. Nají se lžící, s obědy ve škole mu pomáhá asistentka. Minerálku je schopen si nalít, ale neotevře ji. Nabere si hodně jídla, i když ho potom nesní, šťávy si do vody dá také hodně, nemá odhad. Vše, co by si měl na talíři nakrájet, tak vezme do ruky a jí takto. K základní životní potřebě tělesná hygiena se v záznamu ze sociálního šetření konstatuje, že žalobce je sám schopen si umýt ruce a obličej, ale matka mu vše musí připomínat. Zuby si umyje ráno sám a večer mu je matka dočistí. Do vany vleze sám, sám se umyje, matka mu musí pomáhat s mytím a spláchnutím vlasů a vše zkontrolovat. Nehty stříhá matka, žalobce se sám oholí holicím strojkem, ale vše dělá rychle

a nedokonale, proto ho ještě musí holit matka. Celkovou hygienu je nutné připomínat, nemá potřebu se mýt.

13. Posudková komise vycházela kromě jiného ze zprávy z psychologického vyšetření žalobce ze dne 16. 2. 2021 Mgr. B. C. Z této zprávy posudková komise učinila tato zjištění: aktuálně praktická škola, v plánu pokračování ve studiu. Psychologické vyšetření 01/2020 s nálezem IQ 49, od minulého vyšetření důchodové řízení ID III. stupně, vyšetření za účelem zbavení svéprávnosti. Z vyšetření: přichází v doprovodu matky, klidný, schopen kooperovat, v myšlení zabíhavý, obtížně usměrnitelný, celkově narušena dynamika kognitivních procesů. Slovní zásoba chudá... intelekt aktuálně v pásmu SMR-CIQ = 47, konec citace. K tomu soud poznamenává, že v průběhu předchozího správního řízení v posudku PK MPSV ČR Ostrava ze dne 21. 1. 2022 z této zprávy je zjištění o tom, že žalobce je psychiatricky léčen od dětství, diagnostikována lehká mentální retardace, postupně pokles do pásma středně těžkého defektu, ADHD atypický autismus. Psychologicky vyšetřen v 1/2020 s nálezem IQ 49, od minulého vyšetření proběhlo psychiatrické vyšetření za účelem zbavení svéprávnosti a důchodové řízení – přiznán invalidní důchod III. stupně. Ve zprávě se dále uvádí, že přichází v doprovodu matky, klidný, schopen kooperovat, v myšlení zabíhavý, obtížněji usměrnitelný, celkově narušena dynamika kognitivních procesů, slovní zásoba chudá, dotazy musejí být jednoduše formulovány, obtížnější instrukce nechápe. V ROR obraz jako při minulém vyšetření – narušený kontakt s realitou, nespolehlivost percepčně – kognitivních procesů, autistické stažení z mezilidských kontaktů. Intelektově aktuálně v pásmu středně těžké mentální retardace – CIQ = 47. Oproti minulému vyšetření z 1/2020 zaznamenán pokles v oblasti verbálních schopností v oblasti porozumění interpersonálním vztahům a normám společnosti. Závěrem psychologka uvedla, že jde o psychologické vyšetření s dg. středně těžká mentální retardace, ADHD, atypický autismus. Intelektově aktuálně v pásmu středně těžké mentální retardace – IQ 47, odpovídá mentálnímu věku předškolního dítěte. V uvedeném posudku z 21. 1. 2022 byla učiněna i obsáhlejší zjištění ze zprávy neuroložky MUDr. J. G. ze dne 4. 3. 2021, oproti zjištěním, která jsou obsažena v posudku PK MPSV ČR v Ostravě ze dne 27. 9. 2023, z něhož žalovaný vycházel při vydání žalobou napadeného rozhodnutí. Ve zprávě neuroložky MUDr. J. G. ze dne 4. 3. 2021 se konstatuje, že péči o žalobce obstarává matka, lékaře, péči o domácnost, vaření, servíruje matka, žalobce se nají sám, pomoc s hygienou, oblékáním – např. nedopne knoflíčky, kontinentní, ani si nenachystá oblečení, nákupy, omezen ve svéprávnosti. Je lucidní, orientován, spolupracuje, normostenický habitus, psychomotorické tempo pomalejší, odpovědi jednoduché, mentální retardace, spolupracuje, autistické rysy, lehká dysatrie, řeč sakadovaná, hodně odpovídá matka. Závěrem lékařka uvedla: dominuje psychiatrická problematika, do péče psychiatra a psychologa, dostatečný pitný režim, vyvarovat se prudkému vstávání, posazování, pravidelná pohybová aktivita venku, nutný celodenní dohled, vedení matkou, problém s koordinací, jemnou manipulací, plánováním činností při běžné sebeobsluze. Lékařka doporučila navýšení příspěvku na péči na III. stupeň.
14. Podle ust. § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby v a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost) jestliže

z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.

15. Podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách, při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost. Podle ustanovení § 9 odst. 3 téhož zákona schopnost zvládat základní životní potřebu uvedenou v odst. 1 písm. j) se nehodnotí u osob do 18 let věku.
16. Podle ustanovení § 9 odst. 4 téhož zákona, při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
17. Podle ustanovení § 9 odst. 5 téhož zákona, pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se vyhodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.
18. Podle ustanovení § 9 odst. 6 téhož zákona, bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis.
19. Krajský soud předesílá stejně jako ve svých předchozích rozsudcích, že při rozhodování o příspěvku na péči je zásadním a rozhodujícím důkazem posudek o závislosti osoby. Správní orgány mají při posuzování žádosti o příspěvek na péči jasně stanovená pravidla a meze, ve kterých se při svém rozhodování musejí pohybovat. V rámci posuzování stupně závislosti osoby na pomoci jiné fyzické osoby správní orgány vycházejí z příslušných posudků, v nichž je stanoveno, jakou ze základních životních potřeb osoba zvládá či nikoli; správním orgánům ani soudům nepřísluší činit medicínské závěry. U posudků je pak nutné, aby vyhověly kritériím stanoveným v judikatuře Nejvyššího správního soudu na jejich úplnost a přesvědčivost (viz rozsudky NSS č. j. 5 Ads 80/2016-22, č. j. 5 Ads 254/2017-27 a mnohé další). Výsledkem posouzení je odborný posudek, který je pro správní orgán stěžejním důkazem, a na který je správní orgán při nedostatku odborné erudice odkázán. Proto je třeba klást zvýšený důraz na jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost každého takového posudku. Tyto náležitosti posudek splňuje pouze v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlídně k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit. Je nezbytné, aby posudek obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, příp. z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav potom musí být popsán dostatečně jasně a přesně, aby nevyvstávaly žádné další pochybnosti. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost či neúplnost, totiž správní orgán nemůže nahradit vlastní úvahou, pro niž nemá potřebnou odbornou erudici

(viz např. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 299/2014-25). Nenaplnění uvedených požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

20. V souladu s § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterážto je prováděcím právním předpisem a obsahuje bližší vymezení schopnosti zvládat základní životní potřeby, posudková komise musí posoudit zvládnutí dané životní potřeby skrze dílčí aktivity vymezené pro jednotlivé potřeby v příloze č. 1 vyhlášky (viz rozsudek NSS č. j. 4 Ads 68/2014 – 37). Nezvládnutí, byť jen jedné z vymezených aktivit, znamená nezvládnutí dané životní potřeby (§ 2a vyhlášky).
21. Krajský soud shodně jako v předchozím rozsudku č. j. 19 Ad 10/2023 – 60 je nucen konstatovat, že ani posudek PK MPSV ČR v Ostravě ze dne 27. 9. 2023, z něhož žalovaný vycházel, není úplný a přesvědčivý, neboť u obou žalobou namítaných základních životních potřeb d) stravování, f) tělesná hygiena se posudková komise náležitým způsobem nevypořádala se všemi rozhodnými skutečnostmi, které jsou uvedeny v podkladové dokumentaci a které žalobce opakovaně v řízení o příspěvku na péči namítal. Posudek je strohý, přezkoumatelným způsobem nezdůvodňuje, která zjištění ze sociálního šetření neodpovídají lékařským nálezům a závěru z psychologického vyšetření žalobce a z jakých konkrétních důvodů. Na tomto místě soud zdůrazňuje, že psycholožka Mgr. B. C. ve zprávě z psychologického vyšetření žalobce ze dne 16. 2. 2021, v níž konstatuje, že se u žalobce jedná o středně těžkou mentální retardaci, ADHD, atypický autismus, intelektově aktuálně v pásmu středně těžké mentální retardace – IQ 47 činí závěr, že oproti předchozímu vyšetření z ledna 2020, kdy intelektově byl žalobce v pásmu středně těžké mentální retardace IQ 49, konstatuje pokles v oblasti verbálních schopností žalobce v oblasti porozumění interpersonálním vztahům a normám společnosti a dospívá k závěru, že intelektově žalobce odpovídá mentálnímu věku předškolního dítěte, nikoli dítěte ve věku 8 – 9 let, jak je uvedeno v posudku posudkové komise. S touto okolností se posudková komise nevypořádala a bez bližšího odůvodnění, aniž by se zabývala detailně jednotlivými aktivitami v rámci každé z žalobou namítaných základních životních potřeb, činí v posudku strohý závěr o tom, že není medicínský důvod pro nezvládání namítaných životních potřeb za d) stravování a za f) tělesná hygiena žalobcem, s argumentací, že 8 – 9 leté děti běžné tyto aktivity zvládají. Co se týká základní životní potřeby d) stravování je třeba uvést, že podle citované prováděcí vyhlášky je osoba schopna zvládat tuto základní životní potřebu tehdy, pokud je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít a dodržovat stanovený dietní režim. S ohledem na zjištěný zdravotní stav žalobce, který je intelektově v pásmu středně těžké mentální retardace – IQ 47, jsou důvodné pochybnosti, zda je žalobce schopen si ke konzumaci vybrat hotový nápoj a potraviny tak, aby to odpovídalo zcela běžnému přiměřeně vhodnému způsobu stravování a dodržování pitného režimu. Schopnost dodržovat, resp. vůbec si stanovit racionální stravovací režim zcela jistě nelze předpokládat ani u 8 – 9 letého dítěte, a už vůbec ne u dítěte předškolního věku. Na to poukazovala i matka žalobce – jeho opatrovnice, která v rámci sociálního šetření uvedla, že musí žalobci přichystat jídlo a pití. Pokud by ta neučinila, žalobce by se nenajedl, nenapil, nerozlišuje zdravé a nezdravé jídlo a jedl by jen chipsy a pil energetické nápoje. Musí proto hlídat pravidelnost a kvalitu stravy a hlavně pitný režim. Skutečnost, že se žalobce nají sám a napije, jsou jen některými aktivitami v rámci základní životní potřeby d) stravování. Stejně jako v předchozím rozsudku soud opětovně posudkové komisi vytýká, že nevysvětlila, proč jsou její závěry v příkrém rozporu s tím, co bylo zjištěno při sociálním šetření a co ostatně vyplývá ze zprávy psycholožky, neuroložky a

v jakých dokumentech mají její závěry, které by musela ovšem řádně vysvětlit, oporu. Pokud posudková komise tvrdí, že žalobce je schopen si aktivity „nacvičit“, pak ovšem nevysvětluje, z čeho tak v případě žalobce s ohledem na zjištěné diagnózy, dovozuje.

22. Shodné výhrady má soud i ve vztahu k závěrům posudkové komise stran základní životní potřeby f) tělesná hygiena. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se podle přílohy 1 vyhl. č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, mýt si a osušovat jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se. I u této základní životní potřeby se posudková komise omezila toliko na strohý závěr, že není medicínský důvod pro nezvládání této základní životní potřeby, neboť ji běžně zvládají 8 – 9 leté děti. Bez bližšího odůvodnění uvedla, že umytí vlasů, oholení se, čištění zubů, stříhání nehtů žalobce zvládne v přijatelném standardu, s argumentací, že žalobce vidí, slyší, telefonuje, oběhově je kompenzovaný, nebyly u něho zjištěny parézy končetin, hybnost kloubů dolních končetin je rozsahově v normě, zvládá polohy, je schopen schůze bez pomůcek. Takovéto hodnocení je zcela nedostatečné, nepřezkoumatelné, neúplné. Vůbec posudková komise nehodnotí, zda žalobce zvládá každou z dílčích aktivit vymezených v příloze č. 1 předmětné prováděcí vyhlášky. Opětovně zcela ignoruje informace plynoucí z odborných nálezů i ze sociálního šetření, v nichž se konstatuje, že žalobce je sice sám schopen si umýt ruce a obličej, ale jeho matka mu vše musí připomínat. Sám se sice umyje, ale matka mu musí pomáhat s mytím a spláchnutím vlasů, vše zkontrolovat, celkovou hygienu je nutné mu připomínat, nemá potřebu se mýt.
23. Přestože opakovaně krajský soud posudkové komisi vytýká stejná pochybení, která mají za následek, že posudek pak nemůže obstát, protože nesplňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti, posudková komise opětovně tyto výhrady zcela ignoruje.
24. Napadené rozhodnutí bylo proto nutno opětovně zrušit pro vady řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť žalovaný vycházel z neúplného a nepřesvědčivého posouzení otázek zvládání namítaných základních životních potřeb a rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. V dalším řízení je třeba posudkové závěry posudkové komise doplnit tak, aby z nich bylo zřejmé, z jakých důvodů žalobce zvládá či nezvládá bez pomoci jiné osoby aktivity v rámci uvedených základních životních potřeb d) stravování, f) tělesná hygiena.
25. Ke skutečnosti, že se žalobce k jednání posudkové komise nedostavil, což jeho matka – opatrovnice odůvodnila jeho aktivitami ve škole, soud uvádí, že v posuzované věci nejde o to, že posudková komise neměla dostatek písemných podkladů v podobě lékařských nálezů a záznamů ze sociálního šetření, nýbrž o to, že tyto podklady nehodnotila dostatečně a její závěry jsou vágní. Již v předchozím rozsudku bylo konstatováno zdejším soudem, že Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dovodil, že osobní vyšetření posuzované osoby by mělo být pravidlem, od kterého se lze odchýlit pouze tehdy, pokud je možno vypracovat jednoznačný, úplný a přesvědčivý posudek na základě písemných podkladů; odklon od tohoto pravidla musí být náležitě odůvodněn jiným způsobem, vždy tedy musí být zohledněny okolnosti daného případu (viz rozsudky NSS č. j. 4 Ads 82/2011 – 44, č. j. 5 Ads 80/2016 – 22). V dané věci tedy nejde o situaci, kdy by posudková komise neměla dostatek podkladové dokumentace, jak výše uvedeno. Jestliže bylo žádoucí, aby posudková komise vyšetřila žalobce osobně, pak zcela jistě bylo namístě, aby opatrovnice žalobce, pokud ten

měl v daný den aktivity v rámci školy, tuto skutečnost předem posudkové komisi avizovala, aby posudková komise mohla jednání nařídit na jiný termín. Je lidsky pochopitelné, že si žalobce zřejmě přál, aby se školních aktivit zúčastnil. Ovšem i s ohledem na délku řízení bylo třeba respektovat i požadavek posudkové komise.

26. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci, který měl ve věci zcela úspěch, na nákladech řízení částku 2 600 Kč. Náklady řízení sestávají z nákladů, které žalobce vynaložil za právní zastoupení, a to z odměny za 2 úkony právní služby á 1000 Kč podle § 9 odst. 2, § 7 bod 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (příprava a převzetí zastoupení, seps žaloby), dvou režijních paušálů á 300 Kč podle § 13 odst. 4 téže vyhlášky k uvedeným úkonům právní služby. Celkové náklady řízení tak činí 2 600 Kč a žalovaný je povinen zaplatit je v souladu s § 149 odst. 1 o. s. ř. (zákon č. 99/1963 Sb., v platném znění, aplikovaný na základě § 64 s. ř. s.) k rukám zástupkyně žalobce.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 19. 12. 2024

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně